

KMETOVALEC.

Glasilo Kmetijske družbe za Slovenijo.

Izhaja 15. in zadnjega dne v mesecu. Člani Kmetijske družbe dobivajo list brezplačno. Cena listu za nečlane 20 Din, za inozemstvo 30 Din letno. Posamezna številka stane 1 Din. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Turjaški trg št. 3.

Urejuje Viljem Rohrman.

Vsebina:

Uradno poročilo velikega župana ljubljanske oblasti o nezgodah pri cepljenju prasičev. — Prašnata snet pri ovsu. — Francoska pahovka. — Ali je osipovanje turščice potrebno? — Redek način setve žita. — Pridelujmo boljša vina! — Apnene noge pri perutnini. — Vprašanja in odgovori. — Kmetijsko šolski vestnik. — Iz delovanja podružnic. — Dopisi. — Gospodarske stvari. — Kmetijske novice. — Vestnik društva kmetijskih strokovnjakov za Slovenijo. — Uradne vesti. — Tržne cene. — Inserati.

Uradno poročilo velikega župana ljubljanske oblasti o nezgodah pri cepljenju prasičev.

Po raznih časopisih se je objavilo, da je v področju ljubljanske oblasti obolelo in poginilo na stotine prasičev vsled svinjske kuge, in sicer zaradi napačnega cepljenja, odnosno zaradi porabe nepravilnih kultur in da je vse nezgode baže zakrivil državni bakteriološki zavod v Križevcih, ki naj bi zamenjal bacile prasičje rdečice z bacili svinjske kuge.

Zatrjevalo se je, da je nastala nepregledna gospodarska škoda in se je bati, da se naša prasičereja popolnoma uniči.

Z ozirom na te vesti, ki ne odgovarjajo dejanski obsežnosti, se uradno objavlja, da se je na podlagi uradnih poizvedb dognal sledeči dejanski položaj.

Neugodni slučaj pri zaščitnem cepljenju proti prasičji rdečici v tukajšnjem področju so se dogodili v srezih Ljubljana-okolica, Litija, Laško in Novo mesto. Niso se pa dogodili v drugih srezih ljubljanske oblasti in zlasti ne v srezih Krško in Brežice, kjer ni niti en zaščitno cepljeni prasič obolil ali celo poginil.

V prej navedenih srezih se je z osumljenim cepivom zavoda v Križevcih cepilo več tisoč prasičev in to brez vsakih nezgod. Le pri 41 posestnikih je od zaščitno cepljenih prasičev lažje ali močnejše obolelo 101 prasič. Od teh je v teku 6—48 ur ozdravelo brez vsakih posledic 54, bolnih je ostalo 29 (med njimi okrog 20 lahko in 9 težje bolnih), 29 prasičev pa je poginilo. Njih skupna vrednost znaša Din 18.210.

Vsa izguba ne znaša niti 3—4 odstotke vsakoletne izgube necepljenih prasičev vsled rdečice ali svinjske kuge, odnosno zaraze.

Preiskava obolelih ali poginjenih prasičev je dognala, da so cepljeni prasiči večinoma oboleli na prasičji rdečici. Pri večjem številu teh se je ugotovila le močna reakcija po cepljenju, ki se pojavlja vsakoletno v več ali manj slučajih bodisi brez vsakih posledic, bodisi z neugodnim izidom.

Tudi v letošnjem letu je, kakor je prej omenjeno, reakcija po cepljenju prešla po kratki dobi brez vsakih posledic.

Pri nekaterih prasičih se je ugotovila svinjska zaraza, ni se pa dognala svinjska kuga.

V splošno razumevanje bodi na tem mestu pojasnjeno, da povzroča rdečico bacillus erysipclatis suis, katerega oslabele kulture se ravno pri zaščitnem cepljenju vceplja. Obolenje in celo pogin cepljenih prasičev, ki se po cepljenju zelo redko pojavlja, nastopi največ vsled individualne nezadostne odpornosti cepljene živali ali pa vsled tega, ker so bile dotične živali morebiti zakužene po istem bacilu že pred izvršenem cepljenju ter bi brez dvoma obbolele.

Prvi povzročitelj svinjske kuge je doslej nepoznani, nevidni virus, medtem ko sekundarne izpremembe bolezni povzroča bacillus suipterifer (ali bacillus cholerae suis), ki spada v skupino Paratyphus/B. Obolenje zadeva največ prebavila in žleze.

Povzročitelj svinjske zaraze (v našem jeziku istotako nazivana „kuga“) pa je bipolarni „bacillus suispticus“, ki povzroča predvsem obolenje pljuč in sploh dihalnega aparata.

Razlika med svinjsko kugo in med svinjsko zarazo je zlasti sledeča.

Svinjska kuga, ki se v naši pokrajini le redko pojavlja in je v mnogih tukajšnjih srezih pravzaprav nepoznana, je zelo nalezljiva bolezen. Zatroši se najčešče po nakupu zakuženih in latentno bolnih prasičih iz drugih pokrajin.

Bolezen se prenaša od živali na žival ali tudi po različnih predmetih in po osebah. Kuga povzroča veliko gospodarsko škodo in za živali, ki obole na tej kugi, skoro ni pomoči.

Izvršuje se pač v svrhu njenega zatiranja tudi cepljenje, toda dosedanjí uspehi so še zelo dvomljive vrednosti.

Druga kužna bolezen pri prasičih, katero zaradi razlikovanja nazivljemo svinjsko zarazo (= kugo) ali homoragično septikemijo, nastopa v popolnoma drugačni obliki in ni tako pogubonosna, čeravno obolele živali v krajši dobi poginejo. Nje kuživo (virus) se navadno ne prenaša od živali na žival. Pač pa se nahaja skoro povsod v zemlji, v pitni vodi, krmi, kakor še posebno v sopilih in prebavilih skoro vsakega zdravega prasiča. Izbruh bolezni nastopi navadno le tedaj, če se virulentnost bacilov poveča, če se njih število pomnoži (v vročih dneh) ali če nastopi pri prizadeti živali iz različnih vzrokov manjša odpornost (n. pr. zaradi obolenja).

Z ozirom na te okolnosti ni izključeno, da bi se ta bacil slučajno ne mogel nahajati maloštevilno tudi v kulturalih prasičje rdečice, ki se vcepi pri zaščitnem cepljenju. Seveda so to le izredni slučaji; z njimi pa se mora vendar le računati. Izključeno tudi ni, da so bili nekateri prasiči, ki so po zaščitnem cepljenju oboleli na svinjski zarazi, že pred cepljenjem zakuženi oziroma latentno bolni ter je cepljenje kultur prasičje rdečice izpremenilo latentni štadij v akutno formo. Taki slučaji so živinozdravnikom dobro znani in jim nalagajo največjo pozornost zlasti v onih krajih, kjer se pojavlja svinjska zaraza stacionarno.

Ker ne gre torej za pravo svinjsko kugo, ni prav nikake nevarnosti, da bi se omenjena kužna bolezen zatrosila in povzročila večjo gospodarsko škodo.

Glede na zgornja izvajanja se ne more trditi, da bi bila letošnje nekoliko večje nezgode zakrivila kaka malomarnost ali strokovna pogreška; vsled tega se nadaljno izvrševanje zaščitnega cepljenja priporoča kar najnujnejše.

Po statističnih podatkih se v Sloveniji zaščitno cepi proti prasičji rdečici v enem letu približno 80.000 prasičev; izgube pri cepljenih prasičih pa so navadno tako neznatne, da jih sploh ni vpoštevati in je tudi v bodoče od cepljenja pričakovati najpovoljnejši uspeh.

Veliki župan:

Dr. V. Baltič.

Prašnata snet na ovsu.

Inž. C. Jeglič, Grm.

Snetjavost žita je vobče zelo razširjena in nevarna glivična bolezen. Pojavlja se na ta način, da se nekateri deli napadene rastline izpremene v črn ali temnorjav prah, ki vsebuje ogromne množine samih trosov, s katerimi se ta bolezen širi. V enem samem zrnju, s smrdljivo ali trdo snetjo okužene pšenične rastline, se stvari že več milijonov

trosov. Iz vsakega posameznega troša se lahko v ugodnih okolnostih razvije nova glivica, ki zajeda telo žitne rastline ter napravi zopet milijone novih trosov.

V glavnem razlikujemo tri skupine žitne snetjavosti: razne **trde** in **prašnate** sneti ter **bulavo** snet na koruzi. Vsako vrsto žita (pšenico, ječmen, proso itd.) napada posebna vrsta sneti. Trde sneti, od katerih je najbolj znana trda ali smrdljiva snet na pšenici, se širijo na ta način, da se s trosi okuži posamezno semensko zrno (troši obvisi zunaj na luski žitnega zrna) ter se tedaj mlade glivice, ki so se razvile iz dotičnih trosov, zajedo v mlade žitne **klice** (rastlince); zato zatiramo trde sneti z namakanjem semenskega zrnja v primerni raztopini galice, formalina, uspuluna in drugih razkuževalnih sredstev. Prašnate sneti (n. pr. na pšenici, ječmenu) se pa na splošno širijo ob času cvetenja žita, in sicer na ta način, da s snetjavih klasov padejo na **cvetne** brazde zdravih žitnih rastlin; iz okužene plodnice se razvije na oko normalno in zdravo zrno, toda če se poseje, se zbudi obenem z žitno klico tudi kal sneti in na dotični rastlini se ob času klasanja prikaže namesto zrnja temno prašnat klas. **Dočim torej nastopa trda snet vsled okuženja klice, se širi prašnata snet potom okuženja cveta.** Zato proti prašnati sneti na pšenici in ječmenu ne pomaga navadno namakanje semen v raztopinah zgoraj navedenih sredstev, marveč se mora v semenskem zrnju, ki vsebuje spavajočo klico prašnate sneti, to klico najprej zbuditi k življenju in potem brž popariti (namakanje v 54° C topli vodi).

Imamo pa pri nas povsod poznano **prašnato snet**, ki se od navedenih prašnatih sneti močno razlikuje ter je po svojem razvoju podobna trdi sneti. To je **prašnata snet na ovsu**, ki je vobče najbolj razširjena prašnata snet in se je tudi letos pojavila pri nas v obilni meri. Ta snet je nevarna zajedalka, ki v težjih primerih lahko uniči polovico pridelka.

Bolezen se opazi, ko prične oves poganjati v lat ter se naenkrat prikažejo črni zakrneli lati s snetjavimi klaski; včasih so le spodnji klaski snetjavi, a vrhnja zrna so videti zdrava. Prah (trose) s snetjavih klasov osipa veter na sosednje zdrave rastline in ta nevarnost okuženja traja vse do zoritve, ko ostane od snetljivega lata le golo vreteno. Čeprav tudi to snet raznaša veter, vendar se ne širi na isti način kakor prašnata snet na ječmenu in pšenici. Po Erikssonovih opazovanjih okuženje cveta skoraj nikdar ne nastopi, ker troši, ki padejo v odprt cvet, ne izkalijo takoj, temveč ostanejo zunaj dozorevajočega zrna pod plevo. Okuženje je mogoče še tudi po cvetju, ker se troši radi prilepijo tudi na zunanjo stran pleve. Ti troši dolgo časa (po več let) ne izgube svoje kaljivosti, dočim ostanejo n. pr. troši prašnate sneti na pšenici kaljivi le par tednov. Ko se poseje tros sneti zaeno z ovsenim zrnjem v zemljo, tedaj izkali ter okuži mlado ovseno klico.

Prašnata snet na ovsu se torej širi na isti način kakor trda ali smrdljiva snet na pšenici, zato jo je treba tudi zatirati s podobnimi sredstvi kakor trdo snet.

Namakanje v galični raztopini škoduje kaljivosti ovsu, zato se bolj priporoča uporaba raztopine for-

malina. Vzeti je treba za oves, $\frac{1}{3}$ l formalina na 100 l vode in namakati semé v raztopini 10 minut, ali pa se vzame bolj razredčena raztopina ($\frac{1}{4}$ l formalina na 100 l vode) in namaka seme najdalj 4 ure. Pri namakanju s formalinom je treba **dokaj previdnosti in natančnosti**, ker s premočno raztopino ali predolgim namakanjem lahko uničimo tudi kaljivost ovsa. Zato je v praksi najpripravnejše sredstvo za namakanje raztopina uspuluna in podobnih preparatov, ki jih ima v zalogi Kmetijska družba.

Oves se mora v uspulunu dalj časa namakati nego pšenica, in sicer v $\frac{1}{4}$ odstotni raztopini približno 2 uri. Za tako raztopino potrebujemo 250 g uspuluna na 100 l vode in v 100 l raztopine lahko namočimo naenkrat 100 kg ovsa.

Za seme se naj jemlje oves s tistih njiv in od takih vrst, ki so bile manj podvržene snetjavosti. Če se pa med ovsem le tuptam prikaže snetjavost, je treba bolne rastline takoj izpuliti in sežgati.

Zdaj je čas, da vsak pregleda na svojem polju, katere bolezni mu uničujejo pridelek.

Francoska pahovka.

Vsakdo pozna to visoko in zgodnjo travo, ki raste po naših travnikih, zdaj v večji, zdaj v manjši množini. To travo, ki je znana ponekod tudi pod imenom „travulja“, štejemo med najboljše visoke trave, ki jih nahajamo po naših travnikih. Značilna je po svoji visoki rasti in po svojem zgodnjem razvoju. O pravem času košena, nam daje prav dobro in tečno seno.

Toda prav zaraditega, ker nam zgodaj zori in ker je v prvi košnji navadno že prezorjena, tako da daje dolge in slamnate bilke in vsled tega bolj debelo in manj tečno seno, prav zaraditega jo naši gospodarji manj ugodno cenijo.

To je pa krivično. Teh slamnatih bilk ni kriva francoska pahovka, ampak mi sami, ker jo prepozno kosimo po takih travnikih, kjer je dosti te trave. Po takih travnikih bi morala biti prav ta pahovka nekak „barometer“ ali opozorilo za čas prve košnje. Ko razvije namreč pahovka svoje latje — tedaj preden se drobni klaski na listju razcveto in začno kazati svoje prašnike — bi morali iti na košnjo. To bi bil najugodnejši trenutek za prvo košnjo. Pri nas pa čakamo navadno predolgo in dotlej, da začne pahovka že zoreti in da spravljam nazadnje njeno prezorelo seno v svisli.

Skrbimo, da pride znanprej pahovka tudi pri nas do prave vrednosti in veljave! Vredna je, da jo kot visoko travo vse bolj cenimo. Odlikuje se po tem, da daje v otavi primeroma največ pridelka in da nam daje tudi v sušnih letih najbolj varne pridelke v otavi. S svojimi koreninami gre bolj globoko v zemljo in se suši uspešno upira.

—r—

Ali je osipovanje turščice potrebno?

Pri obdelovanju zemlje ne poznamo nobenih takih receptov, ki bi vsepovsod veljali. Kar velja v enem kraju, češče ne velja v drugem, to pa zaradi tega, ker so razmere kmetijskega pridelovanja po raznih krajih različne. To se tiče tudi osipovanja turščice. Ponekod jo osipujejo, drugod ne. Iz tega pa ne sledi, da je osipovanje povsod nepotrebno, ali pa narobe, da bi se moralo povsod izvajati,

Ravna se to po manj ali bolj ugodnih naravnih prilikah enega in drugega kraja. Zavisno je to predvsem od **kakovosti zemlje in podnebja**. Drugače je postopati, če je zemlja težka, podnebje pa bolj hladno in vlažno kakor v nasprotnem primeru. Pri tako različnih pogojih, kakor jih imamo po raznih krajih v poljedelstvu, **ne gre zemlje povsod po enem kopitu obdelovati**. Osipovanje turščice v težki zemlji in bolj vlažnem podnebju ima ves drug učinek in uspeh kakor pa v nasprotnih razmerah. Če bomo imeli to pred očmi, potem bomo znali tudi prav ocenjevati pomen in vrednost osipovanja pri turščici.

Osipovanje je v gotovih razmerah še zmeraj važno in potrebno in ga ni kratkomalo obsojati in opuščati. Slepo ga pa tudi ni treba posnemati.

Turščica je rastlina, ki ljubi bolj suha in gorka tla. Če je zemlja težka in mrzla, lega pa vlažna, je potrebno, da skrbimo z osipovanjem za hitreje izhlapevanje in segrevanje zemlje. V suhi legi in na lahki zemlji, zlasti če je peščena, pa ni treba osipovanja. Dosti je, da jo pridno okopujemo.

Osipovanje turščice se mora izvršiti dosti zgodaj, dokler je sploh mogoče z živino in okopalnikom med vrste, da se turščica ne polomi. Prej pa je treba turščico po dvakrat okopati, da ji bo ustrezno.

Delajmo poskuse, da se o potrebi ali nepotrebi osipovanja prepričamo. Opozorjam pa, da morajo biti ti poskusi večletni, ker se vremenske razmere od leta do leta izpreminjajo in zamorejo biti mero-dajni le večletni in povprečni uspehi. Na kmetijski šoli na Grmu so delali svoj čas poskuse, ki so pa izpadli v prilog osipovanja.

Končno bodi še to povedano, da osuta turščica bolj trdno stoji kakor neosuta in da tudi to ni brez vsega pomena.

R.

Redek način setve žita.

Inž. Sadar, Maribor.

Slučajno sem izvedel, da se nahaja v bližini Pragerskega kmet, ki seje žito prav na poseben način. Ker me je stvar zanimala, sem se odločil nekega dne, da ga obiščem. Pognal sem se na kolo, ter vzel smer proti Slovenski Bistrici. Nad Gorinjo Polskavo, kjer se dvigne glavna cesta v visok klanec, se ravno vrh klanca odcepi stranpot na desno na Gabernik, in prva hiša oziroma kmetija, ki naletiš nanjo, ko prekoračiš majhno hosto in ki nosi št. 18., je bila moj cilj. To je kmetija Franca Sreboti. (Pod. 21.)

Omenjeni gospodar se je priselil leta 1920. iz Podkrajja pri Vipavi, je torej pristen Vipavec, bistre glave in židane volje.

Kmetija obsega okoli 28 oralov. Svet leži precej visoko (okoli 350 m), deloma na slemenu, deloma na pobočju gričevja. Zemlja je peščena ilovica, s skalnatim podtaljem. Ima razmeroma jako malo njiv.

Posebnost v tem gospodarstvu je ta, da sejejo rž, in sicer z najboljšim uspehom razen na njivi tudi na travnik, ne da bi travnik preorali. Na ta način jim služi travnik eno leto kot njiva, nato pa zopet več let kot travnik.

Že gospodarjev oče je postopal na omenjen način v Podkrajju, in tudi on dela tako že okoli

40 let. Tudi sosedje in vsi, ki so imeli in imajo dovolj „gnoja in korajže“, so ga posnemali in ga posnemajo. V Podkraju je imel plitko, kamenito zemljo. — Ni pa prišel sam na to misel, temveč so to tamonje kmetovalce naučili gozdarji grofa Windischgrätz, ki so službovali ali v njegovih gozdovih v Hrušici, in ki so bili povečini Čehi.

Postopa na sledeči način:

Čim pokosi otavo, poseje rž na nizko strn in na široko. Sejati ne sme pregosto, ker bi sicer rž poglela. Semena vzame okoli 120 kg na ha. Nato navozi na travnik hlevskega gnoja in ga enakomerno raztrosi in raztepe, da travo popolnoma pokrije. Gnoja je treba seveda precej, po Srebotovem računu okoli 100 voz po 10 q na ha.

V 14 dneh je rž zelena, do zime naraste do pol čevlja visoko. Spomladi moramo preprečiti poleganje, ki je zelo mogoče in opasno. Če je rž prebuja, jo je treba obžinjati, seveda le, dokler ne

Pod. 21. Družina in hiša Fr. Srebot na Gaberniku.

prične kolenčiti. V primeru, da smo jo dobro obvarovali poleganja, zraste čez 2 m visoko, dozori isti čas kakor na njivi in obrodi kakor na najboljši zemlji.

Po žetvi navadno rž toliko odžene, da isto jesen še enkrat lahko kosimo za zeleno krmo. Slednjo pomlad je treba odstraniti z grabljami ali pa z brano vse ostanke hlevskega gnoja. Trava tedaj ponovno odžene, semtertja tudi kaka ržena biljka vmes, kar pa nič ne dé. Trava se jako bujno razvije in travnik daje **desetkratno** množino krme, v enem letu dve košnji in eno pašo.

Srebot seje rž na isto mesto le vsakih 8—10 let; brez skrbi bi pa lahko sejali tudi vsako 4 leto, le ako imamo dovolj gnoja.

Pregled v naravi je pokazal, da je sejal neko sorto rži, ki jo on naziva „ruska rž“, ki jo je zatekel že na posestvu; ta sorta ima debelejšo slamu in večji klas kakor okoliške rži.

Na njegovem posestvu ta čas nisem mogel videti z ržjo zasejanega travnika, ker je letos ni sejal, pač pa sem ga videl pri sosedih Goričanu in Auerju. (Pod. 22.) Slednji jo je posejal v sadovnjaku med drevje. S tem je dobro pognojil tratini in drevju. Rž je čista brez plevla; trav in ostalih travniških rastlin ni bilo videti med njo v večji meri. Rž je dosedaj narastla do 1½ m visoko. Sadovnjak leži na ravnam.

Na Srebotovem posestvu sem imel priliko opazovati delovanje gnoja na trato. Gledal sem rušo v sadovnjaku, kjer je rž rastla leta 1920. Od krmskih rastlin zavzemajo detelje in grašica precejšen odstotek, od trav so zastopane večinoma navadna latovka in medena trava, od plevla na prevladuje kislica in zlatica.

Na mestu, kjer je bila rž sejana leta 1921., zastajajo detelje, od trav prevladuje medena trava; kislice in zlatice je pa mnogo več.

Kraj pa, ki je nosil rž lansko leto, je čist rži, povečini je pokrit s travami, ki zavzemajo gotovo 80%. Trava je do 1 m visoka. Prevladujejo: pasja trava, zlati oves, lisčji rep in pahovka. Gotovo 20% površine pa zavzema plevel, in sicer večinoma zlatice in kislica.

Prvo leto za ržjo se razvijejo torej na travniku večinoma trave in veliko plevla. Pozneje plevel izginja, trave popušča in jih zamenjujejo stročnice.

Pod. 22. Rž, sejana na trato sadnega vrta pri posestniku Andreju na Gaberniku. Spredaj je trava, v sredi rž, zadaj sadno drevje.

Dobre strani tega načina setve žita bi bile sledeče:

1. Žito lahko sejemo v tem primeru na plitkih in slabih zemljah, kjer bi sicer ne moglo uspevati. Posebno bi to bilo važno za planinske kraje, ki imajo veliko gnoja in travnikov in malo njiv. Tudi na strminah in višinah bi se lahko sejalo.

2. Ta setev nas ne stane mnogo dela niti denarja, ker ni potrebno nikako oranje; daje nam pa obilni pridelek zrna in krme.

3. Ta metoda popravlja travnik, ker travnik dobro zagnojimo in ga moramo tudi očistiti.

Pripomnja uredništva. Ta način pridelovanja rži bi se dal uveljavljati v hribskih krajih, kjer je tanjša zemlja, premalo njiv in toliko travnikov, da se lahko za eno leto posamezni deli travnika izpremene na preprost način v žitno njivo. Gnoja seveda ne sme manjkati. Za eno leto pridemo ob košnjo, ki jo nadomestimo z žetvijo rži. Vsled obilega gnojenja je rž podvržena poleganju. Tudi se prikaže veliko plevla po takem obdelovanju in gnojenju. Osvražene kislice in zlatice se preveč razmnože. Rž spada na njivo, travnik pa ostani travnik, če nam odgovarja s svojimi pridelki ob pravilnem oskrbovanju. V strmih in visečih legah je nevarnost, da nam naliivi odplavijo gnoj in ga odneso v nižje lege.

Pridelujmo boljša vina!

Slovenija ima vinske lege, kjer se pridelajo izbojna močna in cvetlična vina. Te lege so zlasti na Štajerskem, v mariborski oblasti, deloma tudi na Dolenjskem. Je pa še mnogo krajev mariborske in tudi ljubljanske oblasti, kjer bi se moglo pridelati bolj fina in bolj močna vina, kakor se to sedaj godi. In prav to, namreč splošno izboljšanje vinskega pridelka, mora biti cilj našega vinogradništva.

Večina vinogradnikov gleda danes bolj na kvantitativen kakor na kvalitativen pridelek, zato segajo najraje po trtah, ki veliko rodijo. Kdor pa stremi za pridelovanjem finih, t. j. močnih buketnih vin, mora pomnoževati in saditi kvalitetne vrste, ki sicer tudi dobro rodijo, ki pa napravljajo le male grozdke, kot n. pr. nemški ali mali rizling, traminec, rulanec, burgundec (beli in črni) silvanec, laški rizling, karmenet itd.

Pravilno vzgojene in dobro oskrbovane, dajo tudi te trtne vrste zadovoljive pridelke, čeravno mogoče $\frac{1}{4}$ ali celo $\frac{1}{2}$ manjše kakor močnorodeče vrste z velikimi grozdi, med katere spadajo na Dolenjskem in Bizeljskem vdomačene vrste: kraljevina, žlahtnina, (španjol), plavec, belina, okruglina, kavščina in enake. Razlika v kvaliteti med prvomenovanimi in poslednjimi je v ugodnih letinah tako velika, da se vsak poznavalec vina raje odloči za nakup finejšega vina, čeprav ga mora znatno dražje plačati, dobro vedoč, da si s takim blagom goste pridobi, dočim jih s šibko, prazno, čeprav cenejšo pijačo odbija.

S tem pa ni rečeno, da naj vrste za nizka vina enostavno zavržemo in nadomestimo z najboljšimi in najfinejšimi. Taka prememba zahteva leta in leta. Vinogradniki morajo polagoma sami priti do prepričanja, kaj je boljše in koristnejše. Živimo v dobi naglih preobratov in večnih kriz, zdaj v tej, zdaj v oni kmetijski panogi. V zadnjih 3 letih smo doživeli prav občutne vinske krize, katero je uravnala še lanska slaba letina. Letos kaže pa povsod, tudi v južnih krajih, prav dobro. Ali ni nevarnost, da nastopi zopet zastoj v vinski kupčiji in vsled tega znaten padec cen pri nizkih, manjvrednih vinih?

Ni tu moj namen baviti se s takimi črnogledimi razmotrivanji, katerih vresničevanje si nihče ne želi, marveč bi vsem vinogradnikom priporočal in želel, da bi pričeli že sedaj skrbeti za kolikor mogoče dobre vinske pridelke tudi v krajih, kjer so vinogradi zasajeni le z navadnimi trtnimi vrstami.

K temu pripomore že skrbno letno negovanje vinogradov, namreč večkratno pravočasno škropljenje in ponovno žveplanje, ponovno kopanje, toliko da trava in plevel ne prevladujeta, pravilno manganje, t. j. odstranitev vseh nerodovitnih in nepotrebnih zelenih poganjkov, ponovno prikrasovanje poganjkov na šparonih, odstranjevanje zalistnikov, ponovno in rahlo privezovanje z grozdem obloženih poganjkov, tako da imata zrak in sonce prost dostop do grozdja, kar izdatno pripomore k boljšemu razvoju in zorenju.

Največ pa pripomore do dobre kvalitete vina **popolna dozoritev grozdja**. V popolnoma dozorelem grozdu se nabere mnogo več sladkorja, kakor v napol dozorelem; kislina se znatno zmanjša in vse druge snovi, med drugimi tudi cvetlica, se do svoje popolnosti razvijejo. Iz takega grozdja napravljeno

vino je močnejše in ubranega okusa (harmonično) in zato tudi bolj stanovitno.

Kako naj upoštevamo popolno dozoritev grozdja, to naj nam kaže kamnita Dalmacija in kamnita Sicilija (najjužnejši otok Italije, že blizu Afrike), kjer pripeka sonce še v pozni jeseni bolj kakor pri nas v najhujših poletnih dneh. Tam dozori grozdje popolnoma že začetkom septembra, in vendar trgajo splošno šele proti polovici oktobra, ko grozdje že deloma uvene na trti. Zato pa doseže tamkajšnje grozdje povprečno 24—25% sladkorja, kar da 14—16% alkohola. Lansko leto (1924.) je dosegla, kakor so mi v Marsali in Palermo pravili, celo 32% sladkorja (20% alkohola).

Kako pa delamo pri nas? Komaj da se grozdje omehča in nekoliko pordeči, pa že gremo v trgatve, in naj se to zgodi magari tudi v prvi polovici septembra. Proti koncu septembra je pa po Dolenjskem običajno že splošna trgatve, četudi je grozdje napol dozorelo in če vlada še tako ugodno vreme za uspešno nadaljnjo zoritev.

Pri nas, t. j. v Sloveniji, bi se trgatve ne smela vršiti nikdar pred polovico oktobra. Najbolje v drugi polovici oktobra in začetkom novembra. Na ta način bi dale tudi nizke vrste prav prijetna in dovolj krepka, zdrava vina.

Naj bi posamezne občine v vinorodnih krajih to stvar nekoliko prerešale in naj bi poskusile s pozno trgatvijo. Prepričan sem, da bo ona občina, ki bi to uvedla, v par letih zaslovela zbog svojega naravno izboljšanega vinskega pridelka in bi si na mah prisvojila nebroj najboljših kupcev.

Fr. Gombač.

Apnene noge pri perutnini.

Marsikatera gospodinja je opazila, da se njene kokoši po nogah kljujejo in nekaj obirajo. Take noge so ponavadi debele, luskinaste in izgledajo kakor razpokane in hrastave. To bolezen povzroča mali mrčes, ki je podoben garjem, živi pod kožo in povzroča srbenje, ki perutnino vznemirja. Kokoši se skušajo te nepravilne iznebiti in se kljujejo ali nenavadno veliko grebljejo in se ob noge drgnejo. Noge postanejo debele kakor gobave. Vsled tega ne morejo nesti, ne hoditi. Večkrat tako močno oslabijo, da tudi poginejo.

Zadnjič sem imel priliko gledati take kokoši na nekem dvorišču, kjer me je gospodinja prosila pomoči.

Nasvetoval sem ji, naj kurnico temeljito razkuži s svežim, gašenim apnom. Namesto starih drog, kjer perutnina ponoči čepi, sem priporočal nove remeljne, kojih rob naj se nekoliko ostruži. V gnezda, ki jih je z vročo vodo dobro popariti in razkužiti, se priporoča dati novo slamo.

Za razkuženje nog rabimo petrolej, zmešan na polovico z jedilnim oljem, ali pa, kar je najbolje, da vsej perutnini posebno tej, ki ima bolne noge, omijemo noge z milnato vodo in jih osušimo.

Nato jih namažimo z mastjo, obstoječo iz 100 gr sala ali masti in 5 gramov „Sanitola“, ki ga izdeluje tvrdka „Chemotechna“ (v Ljubljani, Mestni trg 10.). To mazilo vdrnemo na noge in ga pustimo učinkovati. Mast zmehča grinte, razkužilo pa uniči zalego zajedalcev, ki imajo pod zgornjo kožo svoje

zavetje. Mazanje je vsake tri dni ponoviti. Po 2—3 mazanju opazimo, da se kraste olupijo, noge dobijo mlado in gladko kožo in živali ozdravijo. Take noge nazadnje temeljito umijemo v milnati ali sodnati vodi.

Delovanje tega mrčesa je v tem času najhuje, zato svetujem vsaki gospodinj, naj pazi na svojo perutnino in naj bolezen hitro zatre.

Fr. Malasek.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI.

Na vsa kmetijsko-gospodarska vprašanja se načelno odgovarja le v „Kmetovalcu“ in le na vprašanja udov, ki so podpisana s polnim imenom. Kdor želi pismenega odgovora, mora priložiti 3 dinarje za stroške.

Vprašanje 46. V novo zgrajenem poslopju se je pojavila lesna goba, ki grozi uničiti večji del lesa. **Kako uničim lesno gobo v stanovanju?** (S. D. v R.)

Odgovor: Lesna goba (sesia byssina) se pojavlja tam, kjer je veliko vlage. Postane lahko zelo škodljiva, se hitro razširi in uniči cele pode in druge lesne dele. Največkrat se prikaže v takih zgradbah, ki se malo prezračujejo, oziroma kamor prihaja vlaga od spodaj ali od strani, pa tudi v takih prostorih, ki se težko dajo osušiti. Če se je že v novem poslopju pojavila ta goba, je znamenje, da se je pri zgradbi nekaj pogršilo. Morda je bil les, ki se je uporabil za stavbo, še sirov in vlažen, ali se prostori, na katere je bil položen les, niso dovolj osušili, ali je pa tudi spodnja plast tako vlažna, da se navleče vlage iz zemlje in jo oddaja lesu. Če hočete lesno gobo uničiti, morate najprej odstraniti vzroke. Napadeni lesni deli se morajo odstraniti in nadomestiti z novimi, popolnoma suhimi. Te je namazati s karbolinejem ali s kakim oljem za mazanje poda, ker ta sredstva ovirajo razvoj podgobja tega škodljivca. Kot izborna obrambno sredstvo proti lesni gobi na podih priporočajo navadno kuhinjsko sol. Ko se je napadene deske nadomestilo z novimi, se na podlago in ob straneh potrosi nekoliko navadne soli. Izkušnje so pokazale, da na tako podlago pritrjeni pod ni nikdar več napaden po lesni gobi. Glavni pogoj za obvarovanje pred tem škodljivcem je pa redno prezračevanje vseh prostorov.

L.

Vprašanje 47. Sejal sem čisti ječmen, sedaj je pa polno stoklase vmes. Na sosedovi njivi, ki leži tik moje, pa ni stoklase. Eni sodijo, da je bil ječmen ob žetvi premalo zrel, drugi pa, da je bil ob setvi premalo suh. **Kako je prišla stoklasa na njivo?** (I. V. v B.)

Odgovor: Stoklasa je prišla na njivo na vsak način **potom zasette**, bodisi, da se je sama zasejala ali pa da je prišla že prejšnje leto s kakim drugim semenom na njivo. Ljudsko mnenje, da bi se ječmen izpremenil v stoklaso ali pa rž v stoklaso, kakor se tu in tam govori, je pogrešno in brez vsake podlage. Stoklasa se pokaže med žitom posebno ob vlažnih letih, če je žitna setev trpela, tako n. pr. če je žito slabo izklilo. Letošnja pomlad je bila razvoju stoklase posebno ugodna. Njeno seme je pa lahko ležalo že leto dni v zemlji. Čisto seme je glavni pripomoček proti nastopanju takega plevela kakor je stoklasa. S pletvijo ga ni mogoče uničiti, ker se v mladosti premalo loči od drugega žita, posebno težko od rži. Skrbimo torej za dobre čistilne stroje, s katerimi se da tudi tako plevelno seme odstraniti iz žitnega semena.

R.

Vprašanje 48. Kakor hitro prične koruza iti v klasje, se priklati jazbec ter jo začne lomiti. Malo pozneje pa pridejo šoje ter mi jo uničijo skoraj polovico. **Kako naj postopam proti jazbecu v koruzi?** (F. L. v V.)

Odgovor: Jazbec je sicer lovna žival, ki po zakonu ne uživa varstva, t. j. sme se pobijati v vsakem času, toda ostane

vedno last najemnika lovišča. Če ga kdo drugi pobije, mu ga mora izročiti. Jazbeca se ali strelja, ali pa lovi na pasti, ali se ga pa izkoplje, ko se je zasledilo jamo, v kateri se skriva. Sami ga pa ne smete streljati, oziroma mu nastavljati pasti, če nimate v to dovoljenja od najemnika lovišča. Sicer pa opozarjamo, da jazbec ne napravi toliko škode, kakor koristi, kajti glavna njegova hrana so poljske miši, ogrci in razen drug mrčes, s katerim se večji del leta prehranjuje. Le, če pride v koruzo, napravi precejšnjo škodo, zaradi katere se ga skušamo iznebiti.

L.

KMETIJSKO-ŠOLSKI VESTNIK.

Na vinarski in sadjarski šoli v Mariboru je 4. junija t. l. umrl nje 77 let stari vinarski predelavec **Franc Fras** iz mariborske okolice, ki je služboval na tem zavodu dolgih 49 let zvesto in zgledno. Ob proslavi 50 letnice zavoda leta 1922. mu je v znak priznanja izročil tedanji pokrajinski namestnik g. Hribar, denarno nagrado s pohvalnim pismom. Zavod je skrbel za pridnega moža do groba kar najbolje mogoče, kakor si je tudi zaslužil. Na zadnji poti so spremljali Frasa uradniki, učenci in uslužbenci vinarske in sadjarske šole z venci in peštrimi cvetjem, poslovivši se od njega z žalostinko, ki so mu jo zapeli gojenci. Na zavodu je še en starejši služabnik, ki šteje sedaj 29 službenih let na tem mestu. Taki so žal redki. Kmetijstvo bi jih potrebovalo več — in bilo bi boljše tudi zanje.

2.

Obiski in velike izpremembe na vinarski in sadjarski šoli v Mariboru. Sredi meseca junija so obiskali ta zavod šef računovodstva kmetijskega ministrstva g. **Mata Matić** in načelnik istega ministrstva g. **Djurić** (oba službeno) ter učenci kmetijske šole v Adi (Bačka) pod vodstvom svojih učiteljev v poučne svrhe. Ker srednja kmetijska šola, ki je začasno nastanjena na vinarski in sadjarski šoli, nima vseh pogojev za svoj obstoj in razvoj, se jo namerava razpustiti, zato pa zdaj 53 let staro dvoletno vinarsko in sadjarsko šolo izpremeniti v triletno „**Višjo vinarsko in sadjarsko šolo**“ že s početkom novega šolskega leta 1925/26.

Ž.

IZ DELOVANJA PODRUŽNIC.

Poročila o občnih zborih prinašamo po vrsti, kakor so nam dohajala.

Kmetijska podružnica v Šmarjeti ob Pesnici je imela svoj redni občni zbor dne 1. junija t. l. Od 37 udov se ga je udeležilo 23. Iz zapisnika je razvidno, da je bilo zborovanje stvarno in v zmislu pravil. Pri volitvi odbora so bili izvoljeni Thaler Iv. načelnikom, Schicker Al. namestnikom, Vanda Mirko tajnikom, Šuman A. blagajnikom. Razen tega so izvolili še 8 odbornikov. Občni zbor je sklenil prositi družbo, da pošlje sredi julija t. l. predavatelja za dvodnevni kmetijski tečaj.

Kmetijska podružnica Sv. Duh na Ostrem vrhu se je dne 1. junija t. l. nanovo ustanovila. Od 29 priglasenih udov pa se je udeležilo zborovanja samo 8 udov, kar ne kaže posebnega zanimanja za delovanje nove podružnice. Pri volitvah so bili izvoljeni Kaiser Iv. načelnikom, Lakozič Konrad namestnikom, Krampl Iv. tajnikom, Šanti Jakob blagajnikom, za odbornika pa še Krampl Ant. in Tacer Ivan. Za delegata je bil izvoljen Štibler Anton.

Kmetijska podružnica v Sovodnji je imela občni zbor dne 1. junija v Podjelovem Brdu, katerega se je udeležilo od 27 udov 16. Volitev odbora se ni vršila, ker nismo prejeli o tem poročila. Pač pa se je vršila volitev delegata in je bil na to mesto izvoljen Telban Lovro iz Podjelovega Brda. Zapisnik ne navaja poročila o računih.

Kmetijska podružnica v Braslovčah je po prvem brezuspešnem sklicanju obč. zbora zborovala dne 29. marca. Od 95 članov se je zbralo skupaj 40 članov. Iz delovanja, o katerem je poročal tajnik, g. Iv. Lorber, je povzeti, da se člani pri priskrbi gospodarskih potrebščin niso držali svoje organizacije, ampak so rajše drugje kupovali, četudi po manj ugodnih pogojih. S tem so škodovali sebi in interesom družbe, oziroma podružnice. Skupaj se je oddalo po podružnici 3 vagone umetnih gnojil in za 3500 Din različnega semena. Poročevalec poudarja, da je Kmetijska družba gospodarska organizacija, katere bi se morali tesno okleniti vsi napredni kmetovalci. Politika mora biti povsem izključena. Poročal je dalje o stanju in rabi podružničnih strojev in o uspehu prirejenega kmetijskega tečaja. Račun o denarnem poslovanju izkazuje 3465 Din dohodkov in 1169 Din stroškov, tako da ostane koncem leta 1924. čiste gotovine 2296 Din. Skladišče pri polzelskem mostu, ki je last podružnice, se ima tudi zanapraj ohraniti za umetna gnojila. Volitev delegata je odpadla z ozirom na dopis glavnega odbora.

DOPISI.

Iz Lesc. Nagrade za planinske pastirje. Dne 13. junija se je vršila tukaj seja planinskega odbora za radovljiški politični okraj, na kateri se je po podanem poročilu načelnika g. Ažmana o delovanju planinskega odbora sklepalo o tem, kako se imajo porabiti nagrade tistim pastirjem, ki se odlikujejo v pastirski službi s pravilnim košobarjenjem pri paši in z opravljanjem zboljševalnih del na planinah (izsekovanje grmovja, trebljenje kamenja in sploh čiščenje pašne ruše). Sklenilo se je, da se ima od razpoložljivega zneska uporabiti 4000 Din za radovljiški sodni okraj, za kranjskogorski sodni okraj pa ves razpoložljivi znesek za te nagrade. Podpora posojilnice v Radovljici v znesku 1000 Din se ima porabiti v isto svrho, in sicer 700 Din za sodni okraj Radovljica in 300 Din za sodni okraj Kranjska gora. Srenje, ki se potegujejo za te nagrade svojim pastirjem, morajo vložiti prošnje na planinski odbor. Te vloge morajo biti potrjene od občinskih uradov, da odgovarjajo v resnici navedbam. — Planinski odbor je tudi sklenil, da hoče podpirati predlog srez. ekonoma g. Sustiča glede soudeležbe planinskih kmetov na poučnem potovanju na planšarsko šolo v Grabnerhofu pri Admontu.

GOSPODARSKE STVARI.

Nov carinski tarif. Z dnem 20. junija t. l. je stopil v veljavo nov carinski tarif, ki bo prinesel našim kmetovalcem zopet nove obremenitve, dočim bo izdatno podprl našo industrijo in obrt. Cene industrijskim izdelkom, kojih znižanje se spriči dviganja dinarja in padanja cen našim kmetijskim proizvodom tako težko pričakuje, se še ne bodo znižale, ampak se bodo vzdrževale ali bodo pa še bolj narastle.

Podražitev gospodarskih potrebščin vsled nove carine. Ta podražitev velja posebno za fosfatna in dušičnata gnojila, ki jih moramo od zunaj dobivati in ki so bila dosedaj carine prosta. Pri fosfatnih gnojilih (superfosfatih in Tomasovi žlindri) se je vpeljala za 100 kg carina 2.50—2 zl. Din. Ker je 1 zl. Din enak 12 Din., znaša carina 30—24 Din (namreč maksimalni tarif 30 in minimalni 24 Din), kar bo fosfatna gnojila izdatno podražilo. Pri čilskem solitru znaša carina celo 12—10 zl. Din za 100 kg. Kalijeva gnojila ostanejo tudi zanaprej carine prosta, ker jih nimamo v domači državi. Pri modri galici se je dvignila carina na 15—12 zl. Din za 100 kg. — Minimalni tarifi, ki so tukaj na drugem mestu navedeni, veljajo za uvoz iz tistih držav, s katerimi imamo trgovske pogodbe.

Jesenski velesejm v Pragi se vrši od 6. do 13. septembra t. l. Na tem sejmu se bodo poleg gospodarskih strojev razsta-

vili tudi gozdarski stroji, stroji za lesno obrt, itd. Tudi lovske potrebščine bodo na ponudbo. Obiskovalci praškega sejma imajo 50% popusta na češkoslovaških in na jugoslovanskih železnicah. Bližja pojasnila daje češkoslovaški konzulat v Ljubljani.

KMETIJSKE NOVICE.

Polovična vožnja udeležencem informativnega zleta v Srbijo. Že vsa leta po osvobojenju se Slovenci mnogo zanimamo za južno Srbijo. Mnogo je ljudi kmetijskega stanu, ki želijo priti do zemlje potom Agrarne reforme ali pa potom privatnega nakupa. Ravnotako pogosto se oglašajo razni obrtniki, ki se želijo naseliti v južni Srbiji. Je pa tudi mnogo premožnejših ljudi, ki bi si na jugu želeli ustvariti kakršnokoli trgovino ali industrijo. Toda vsakdo niti prav ne ve, ne kod, ne kam, razmer pa naši ljudje sploh ne poznajo in so tudi sicer premalo orientirani. Doznavamo, da organizira lastnik „Agrarnega biro-a“, g. dipl. agr. A. Jamnik, v Ljubljani, ki pozna Srbijo še iz predvojnih časov, skupen informativni zlet v južno Srbijo in daje s tem udeležencem priliko, da se tudi na licu mesta informirajo o vsem, kar jih zanima. Zlet bo vodil g. dipl. agr. A. Jamnik sam in zbere tudi ves potreben, specialni informacijski material. Priskrbel je pri Ministarstvu Saobračaja ugodnosti. Udeleženci plačajo **samo polovično vožnjo**, ki bi utegnili znašati okoli 600 Din po provizor. potnem načrtu, pa tudi s prenočišči ne bo večjih stroškov. Zaradi že nastopajoče vročine, bi se zlet pač najbolje vršil početkom septembra. Ako pa bi večina udeležencev zahtevala, da se vrši prej (a ne pred 15. julijem), bi se njih želji moglo ustreči. Prijaviti se je do 15. julija t. l. Izletniki se ustavijo po en dan v Beogradu in Nišu, potem pa gre pot dalje v Vranje, Skopje na Ovčje in Kumanovo polje, Tetovo, Prizren, Bitolj, Veles, Kos. Mitrovico, Kosovo polje itd. ter event. tudi v Solun, če bo za to dovolj interesentov. Prijave sprejema in daje pojasnila „Agrarni biro“ dipl. agr. A. Jamnika v Ljubljani, Šelenburgova 7/I. Pismenim vprašanjem je za odgovor priložiti 3 dinarje v znamkah.

Privatno iniciativo g. Jamnika za ta poučni izlet toplo pozdravljamo in želimo mnogo uspeha!

Brezplačna posredovalnica za tirolsko živino. Pri deželnem kulturnem svetu v Inostu se je ustanovila posredovalnica, ki bo brezplačno poslovala pri nakupih plemenske živine. Kupčija se prične jeseni, ko prihaja živina iz planinskih pašnikov. Interesantom za nakup pasemske živine, ki se dobi na Tirolskem, se pa kaže že sedaj obračati na to posredovalnico, ki se glasi: Tiroler Viehverkaufsvermittlung des Landeskulturates in Innsbruck, Wilhelm-Greilstrasse 9. Posredovalnico vodi živinorejski nadzornik inž. Kögl.

Lesna industrija na Ljubljanskem velesejmu. Slovenska lesna industrija prehaja v stadij stagnacije in akutne krize. Potreba je, da se ji priskrbi nov konsum in se zainteresira tudi kupce, s katerimi do sedaj še ni bila v trgovskih zvezah. Uprava Ljubljanskega velesejma namerava sprovesti v inozemstvu obsežnejšo propagando za obisk letošnje prireditve zlasti iz vidika interesentov za lesno stroko. Seveda se pa mora naša lesna industrija na velesejmu skupno primerno reprezentirati in predložiti javnosti njeno zmožnost. Stavil se je predlog, da večje število lesnih industrijskih podjetij v posebnem oddelku razstavi na majhni ploščini svoje izdelke. Vodili so se že pregovori z uspehom z večjim številom lesnih industrijalcev, ki so pripravljeni udeležiti se te skupne akcije. V interesu stvari je, da nemudoma stopijo v stik s sejmisko upravo vse one lesne tvrdke, ki imajo interes za to akcijo, nakar se bo sklicala anketa, na kateri bo referiral senzal ljubljanske borze, gospod Pavel Cvenkel.

Vestnik društva kmetijskih strokovnjakov za Slovenijo.

Članarina. Nekateri člani niso še poravnali članarine po 25 Din za tekoče leto. Vabimo dotične gg. tovariše, da to zaradi reda čimprej store.

Porto. Tovariši in druge stranke, ki se obračajo na društvo, naj — ako žele odgovora — prilagajo svojim dopisom znamko za odgovor.

Popolnitev odbora. V društveni odbor je bil kooptiran kot zastopnik privatnih kmetijskih uslužbencev tovariš g. Ivan Velker, oskrbnik v Mariboru.

URADNE VESTI.**VABILO**

k občinim zborom podružnic Kmetijske družbe za Slovenijo.

SPORED:

1. Točke I.—6. po § 31. družbenih pravil
2. Slučajnosti.

Opomba: Opozarjajo se načelniki, da pravočasno (t. j. vsaj 10 dni pred izidom onega „Kmetovalca“, v katerem ima biti objavljena vršitev občnega zbora) pošljejo vabila in spored podružničnih občnih zborov Kmetijski družbi, kajti za veljavnost teh je merodajen izpremenjeni § 30., po katerem morajo biti občni zbori podružnic vsaj 14 dni poprej razglašeni v družbenem glasilu z natančno navedbo kraja, prostora in časa.

Frankolovo, v nedeljo, 19. julija 1925. ob osmih zjutraj v „Društvenem domu“;

Sromlje, v nedeljo, 23. avgusta 1925. po sv. maši v šolskem poslopju;

Sv. Marko, v nedeljo, 19. julija 1925. po rani sv. maši v šoli;

Šmartno v Tuhinju, v nedeljo, 19. julija 1925. ob devetih pri načelniku v Šmartnem.

RAZGLAS

o sprejemu gojenk v kmetijsko-gospodinsko šolo Kmetijske družbe za Slovenijo v Ljubljani.

S 1. oktobrom 1925. se otvori štiriindvajseti tečaj gospodinske šole, ki bo trajal 11 mesecev.

Gojenke morajo stanovati v zavodu, ki je pod vodstvom čč. gg. sester iz reda sv. Frančiška. Zavod je v posebnem poslopju poleg Marijanišča na Spodnjih Poljanah v Ljubljani.

Pouk, ki je slovenski in brezplačen, zavzema poleg vero-uka, vzgojeslovja, ravnanja z bolniki, spisja in računstva vse

one predmete, ki jih mora umeti vsaka dobra gospodinja zlasti se pa poučuje teoretično in praktično kuhanje, šivanje (ročno in strojno), pranje, likanje, živinoreja, mlekarstvo, vrtnarstvo itd. Gojenke se vežbajo v gospodinskem knjigovodstvu ter v ravnanju z bolniki in z bolno živino.

Tista, ki bo sprejeta v zavod, plača mesečno za hrano, stanovanje, razsvetljavo, to je vsplah za vse 500 Din. Pouk sam je brezplačen. Vsaka gojenka naj vzame s seboj v tečaj po možnosti naslednjo obleko in perilo: vsaj eno nedeljsko obleko, dve obleki za delo, dva para čevljev, en par vrtnih čevljev, nekaj belih in barvanih jopic za ponoči, tri barvana spodnja krila, dve beli spodnji krili, štiri srajce, šest parov nogavic, 10 do 12 žepnih robcev, štiri kuhinjske in dva navadna predpasnika. Nadalje perilo za posteljo: dva para rjuh in štiri prevleke za blazine, 4 brisače, 4 servijete in jedilni pribor (žlica, vilice, nož). Če ima katera več obleke, jo tudi lahko vzame s seboj.

Deklice, ki hočejo vstopiti v gospodinsko šolo, morajo:

1. dovršiti 16. leto;
2. znati čitati, pisati in računati (zadnje šolsko izpričevalo);
3. predložiti zdravniško spričevalo, da so zdrave;
4. navesti kakšnega stanu so starši in kakšen je njih do-se-danji glavni poklic;
5. predložiti posestni list, potrjen po davčni oblasti;
6. predložiti obvezno pismo staršev ali varuha, da zanje plačajo vse stroške šolanja;
7. zavezati se, da bodo natančno in vestno izvrševale vsa dela, ki se jim nalože, ter da se bodo strogo ravnale po hišnem redu.

S temi podatki in potrebnimi prilogami opremljene, lastno-ročno pisane, neolkovane prošnje za sprejem naj se vpošljejo

vsaj do 31. julija 1925.

Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani.

Pri sprejemu deklet v gospodinsko šolo se bo oziralo po možnosti na prošilke iz vseh slovenskih pokrajin, opomniti pa je, da je število gojenk posebej z ozirom na namen gospodinske šole same le omejeno.

V Ljubljani, 30. junija 1925.

Kmetijska družba za Slovenijo.

Tržne cene v Ljubljani in v Mariboru.

Cene so navedene v dinarjih.

	Ljubljana	Maribor		Ljubljana	Maribor
Konji (prigon v Lj. 157, v M. 12 glav):					
1 par dobrih konj	6.000 do 12.000				
Voli in krave (prigon v Lj. 71, v M. 486 glav):					
1 kg žive teže I.	8.75	8.25 do 9.00			
1 „ „ II.	7.00	7.50 do 8.00			
1 „ „ III.	6.50	4.50 do 6.75			
1 „ „ krave, klobasariče	4.00 do 4.50	3.50 do 4.80			
Teleta (prigon v Lj. 16, v M. 12 glav):					
1 kg žive teže	12.00 do 14.00	10.00 do 11.75			
Prasiči (prigon v Lj. 233, v M. 160 glav):					
1 komad 6—8 tednov stari	125.00 do 200.00	125.00 do 220.00			
1 „ 3—4 mesece „	—	225.00 do 300.00			
1 „ 5—7 „ „	—	350.00 do 450.00			
1 „ 8—10 „ „	—	625.00 do 750.00			
1 „ enoletni „	—	12.00 do 14.50			
1 kg žive teže, debeli	—	15.00 do 17.50			
1 „ mrtve teže, debeli	—	—			
Kože:					
1 komad konjske kože	—	150.00 do 200.00			
1 kg goveje kože	—	12.50 do 15.00			
1 „ telečje kože	—	25.00 do 30.00			
1 „ prasičje kože	—	7.50 do 10.00			
1 „ gornjega usnja	—	90.00 do 110.00			
1 „ podplatov	—	80.00 do 100.00			
Perutnina:					
1 komad, piščanec	12.00 do 18.00	15.00 do 30.00			
1 „ kokoš	40.00 do 50.00	30.00 do 45.00			
Mleko, maslo, jajca, sir:					
1 liter mleka	3.00 do 3.50	2.50 do 3.00			
1 „ smetane	—	11.00 do 14.00			
1 kg čajnega masla	60.00 do 65.00	70.00 do 80.00			
1 „ surovega masla	40.00 do 45.00	40.00 do 44.00			
1 „ bohinskega sira	60.00 do 65.00	—			
1 „ sirčka	10.00 do 12.00	3.00 do 8.00			
1 jajce	1.00 do 1.25	1.00 do 1.50			
Žito in drugo:					
1 q pšenice	475.00	500.00			
1 „ rži	440.00	450.00			
1 „ ječmena	410.00	400.00			
1 „ ovsa	380.00	450.00			
1 „ prosa	325.00	400.00			
1 „ koruze (nove, sušene)	260.00	300.00			
1 „ ajde	330.00	500.00			
1 „ fižola, ribničar	350.00	400.00 do 500.00			
1 „ fižola, prepelčar	425.00	—			
1 „ krompirja	200.00	125.00 do 150.00			
Krma:					
1 q sladkega sena	60.00	55.00 do 62.50			
1 „ kislega sena	45.00	—			
1 „ slame	50.00	30.00 do 45.00			
Kurivo:					
1 m ³ trdih drv	160.00 do 220.00	175.00 do 200.00			
1 „ mehkih drv	120.00 do 150.00	125.00 do 150.00			